

Jan Zieliński

"Dialektyka systemu literackiego",
Andrzej Mencwel, "Miesięcznik
Literacki" nr 1 (1977) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 20/2 (64), 162

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/1/ MENCWEL Andrzej: Dialektyka systemu literackiego. "Miesięcznik Literacki" 1977 nr 1 s. 47-58.

Autor przeciwstawia dwa sposoby rozumienia literatury jako przedmiotu socjologii literatury: obraz społeczny i instytucja społeczna. Pierwszy sposób, oparty na dogmatycznym naturalizmie, bada ideologię, funkcjonalność, jest metodą, wartościuje. Drugi - bada artyzm, autonomię dzieła, jest przedmiotem, opisuje. Odpowiadające im systemy nazywa autor odpowiednio społecznym i literackim oraz proponuje syntetyczną wersję socjologii literatury, łączącą oba aspekty w badaniu uspołecznienia systemu literackiego (literatura jako działanie społeczne). Próba zastosowania tak rozumianej socjologii literatury podjęta została w trzeciej części artykułu, na przykładzie powieści.

BP/64/5

J.Z.

/1/ PODRAZA-KWIATKOWSKA Maria: Przyjedzie taki i... "Twórczość" 1976 nr 12 s. 104-111.

Jest to - bardzo skrótowa - próba opisu i analizy źródeł motywu przybysza w literaturze. Przybysz jest często elementem rozpoczynającym, powodującym akcję. Dzieje się to przez zetknięcie nowego ze starym, obcego ze swojskim. Autorka zajmuje się opisem różnorodnych relacji: przybysz - zbiorowość, ze względu na postawę przybysza i na reakcje środowiska. Za źródło tego motywu uważa ambiwalentny stosunek człowieka do nowości, odmienności: ciekawość, chęć zmiany i lęk przed nieznanym.

BP/64/6

J.K.-H.